GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., insercyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 26. Sobota 1. Lutego 1851. **Rok gazecie 40.**

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 22. stycznia. Dla założenia szkoły trywialnej w Uhryniu, obwodu Czortkowskiego, wpłynęły następujące dary: Od gminy Uhryń na utrzymanie nauczyciela rocznie gotówką 120 złr. m. k., od tamtejszego plebana obrz. gr. kat. ks. Wicentego Lisienieckiego dopóki żyć będzie, rocznie korzec żyta w naturze.

Wystawienie domu na szkołę wzięła gmina na siebie i grunt na to ofiarowała; a tamtejszy właściciel części majętności pan Piotr *Wasilewski* i właścicielka innej części pani Marya *Dewicz* zapewnili, iż się do tego przyłożą dostarczeniem budulca. Oprócz tego przyrzekł wspomniony właściciel częściowy zaasygnować trzy sągi n. a. drzewa na opalanie szkoły z lasów Uhryńskich w miarę dostarczającego wydatku lasów, a gmina zobowiązała się to drzewo zrąbać i przystawić.

Ta pocieszająca dążność do rozszerzenia nauki ludu podaje się do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

(Ogłoszenie.)

Lwów, 29. stycznia. Egzamina z pierwszego półrocza roku szkolnego 1851 odbędą się dla prywatnych uczniów c. k. niemieckiego wyższego gymnazyum u Dominikanów, tudzież dla uczniów polskich klas pobocznych w ostatnich dniach lutego r. b.

Z dyrekcyi c. k. wyższego gymnazyum u Dominikanów i połączonych z niem polskich klas pobocznych.

(Litog. „Koresp. austr." o rozporządzeniu względem zgartywania śniegu z gościńców cesarskich.)

Wiedeń, 26. stycznia. Dzisiejsza Gazeta Wiedeńska zawiera ustawę prowizoryczną o zgartywaniu śniegu z gościńców cesarskich. Gdy sobie przypomniemy, jak mocno bywała dotychczas utrudzona komunikacya wśród śnieżnej zimy, i jak w ogóle niedostateczne były tyczące się środki zaradcze, tedy przyznamy wspomnionej ustawie, że jest równie pożyteczną, jak niezbędnie potrzebną. Gdy zaś zakładanie i utrzymywanie gościńców cesarskich należy uważać za zadanie ogółu obywateli państwa, przeto też usuwanie przeszkód elementarnych utrudniających komunikacyę, należy także do zakresu ich obowiązków. Że zaś najbliżej gościńców leżące gminy zobowiązano do zgartywania śniegów, jest równie rzeczą praktyczną jak i słuszną, a najwięcej wpłynęła na to okoliczność, że właśnie te gminy najprzód muszą korzystać z ułatwionej komunikacyi. Wyznaczenie słusznego wynagrodzenia dla zatrudnianych przy uprzątywaniu śniegu robotników było koniecznie potrzebnem ze względu na interes ogólny. W ogóle witamy tę ustawę jako rezultat nieustającej dążności do nadania komunikacyi w Austryi ile możności jak największej ruchliwości i szybkości, w przekonaniu, ze przyspieszona komunikacya publiczna pomnaża zyski udział mających przedsiębierców i należy ją przeto uważać za główną podstawę pomyślności państwa.

(Nagroda przyznana komedyi Bauernfelda. — Hamburg przystępuje do niemiecko-austryackiego pocztowego związku.)

Wiedeń, 27. stycznia. Mianowana dla ocenienia najlepszej komedyi komisya przyznała pierwszą nagrodę 200 dukatów komedyi *Bauernfelda* pod nazwą: *„Kategoryczny imperatiw."* Najbliższe dwie nagrody przyznano panom E. Mautner tudzież Rad. Benedix.

— Na mocy obwieszczenia c. k. ministeryum handlu z 24go grudnia 1850, przestępuje wolne hanzeatyckie miasto Hamburg zacząwszy od 1. lutego 1851 względem swej korespondencyi komunikacyjnej z Austryą, do niemiecko-austryackiego pocztowego związku.

(Sprawy sławiańskie.)

Dziennik *Ljubljański Casnik* donosi, że pan Ksawery *Klement* pracuje w połączeniu z innymi uczonymi sławiańskimi nad wielkim sławiańskim historycznym kalendarzem na rok 1852.

Towarzystwo dla „południowo-sławiańskiej historyi" odbyło w Zagrabiu przed kilku dniami posiedzenie, na którem odczytano pismo towarzystwa archeologicznego w Petersburgu; towarzystwo Petersburgskie wyraża w tem piśmie życzenie wejścia w związek z podobnemi towarzystwami uczonych istniejącemi u innych spokrewnionych Sławian a to w celu wzajemnego przesełania sobie dzieł wydawanych własnym kosztem, i zapytuje oraz towarzystwo w Zagrabiu, czyliby było gotowe do zawiązania takiego stosunku i prosi nakoniec, ażeby je uwiadomiło o istniejących w krajach sławiańskich historyczno-archeologicznych towarzystwach, z któremi mogłoby wejść również w podobne stosunki. Potem uchwalono odpowiedzieć wspomnionemu towarzystwu i wyrazić mu radość z powodu ofiarowanego związku, niemniej posłać mu wszystkie dotychczas drukiem ogłoszone dzieła i zwrócić na nie także uwagę innych południowo-sławiańskich towarzystw.

Zemlin. Księgi kościelne austryackich Sławian obrz. greckonieunickiego, które poginęły podczas rewolucyi węgierskiej, mają być teraz wydawane na koszta państwa. Pierwsze wydanie zagubionych ksiąg było drukowane w r. 1763 w Moskwie, a teraz nie podobna ani jednego egzemplarza tego wydania wyszukać. *(L.K.A.)*

(Data statystyczne o Dalmacyi.)

Z niezawodnego źródła nadeszły do *lit. kor. austr.* następujące nowe statystyczne data o koronnym kraju Dalmacyi: Na powierzchni ziemi, mającej 222 mil kwadratowych, mieszka według konskrybcyjnego obliczenia w roku 1849, 422,334 dusz, z których 339,449 należy do rzymsko-katolickiego; 365 do grecko-katolickiego; 81,602 do grecko-nieunickiego; 391 do mojżeszowego, a tylko 27 do protestanckiego wyznania. Nowe gminy miejscowe nie są jeszcze ukonstytuowane. Istnące w tym koronnym kraju 744 gminy podatkowe, stanowią obecnie 90 politycznych gmin czyli okręgów administracyjnych. Oprócz tego podzielony jest kraj na 12 okręgów konskrybcyi wojskowej, z których każdy obejmuje znowu kilka okręgów sądowych. W Dalmacyi zakwaterowany jest 16. pułk żandarmeryi, którego etat postanowiono na 531 ludzi i 157 koni. Przedniejszych gościńców liczą w tym koronnym kraju 7, to jest: 1) Trakt wojskowy, który wzdłuż całego kraju ciągnie się zacząwszy od wojskowej Kroacyi aż do Albanii tureckiej. 2) Gościniec nadbrzeżny, który z wyżej namienionym traktem po większej części równo-legle się ciągnie; długość jego wynosi 25 mil. Zaczyna się w Zara, a kończy w Almissa. 3) Trakt welbicki, mający długości półosma mili. 4) Gościniec handlowy z Grab mający długości $8\frac{3}{4}$ mili. 5) Gościniec dla karawanów z Billibryg, mający długości $5\frac{3}{4}$ mili. 6) Trakt dla karawanów z Raguzy, tylko jednę milę długi, który dla jucznych bydląt jest używany; nakoniec 7) Gościniec do Montenegro, który zaczynając się w Kattaro idzie w długości 2855 sążni aż do granicy terytoryum Czernogórców. W Dalmacyi wychodzą dwie urzędowe gazety; jedna w języku włoskim 4 razy na tydzień pod tytułem: *Osservatore dalmato*, a druga w dalmatyńsko-iliryjskim języku dwa razy na tydzień pod tytułem: *Glasnik dalmatyński.*

(Kurs wiedeński 29. stycznia 1851.)

Obligacye długu państwa 5% — 95; $4\frac{1}{2}$% — $83\frac{3}{8}$. 4% — z r. 1850 —. 3% — —. $2\frac{1}{2}$% —. Akcye bank. —. Losy z r. 1839 — $291\frac{9}{16}$. Wiedeńskie miejsko-bankowe $2\frac{1}{2}$% — —. Akcye bankowe 1140. Akcye kolei północ. $1217\frac{1}{2}$. Odenburgskie $118\frac{3}{4}$. Budwejskiej kolei 530. Loyd —.

Hyszpania.

(Posiedzenie izby deputowanych. — Wiadomości bieżące.)

Madryt, 18. stycznia. Na wstępie dzisiejszego posiedzenia izby deputowanych wyraził prezydent pan *Mayans* z wzruszeniem czułe podziękowanie izbie za jej wotum zaufania uchwalone na posiedzeniu przedwczorajszem.

Pan Fernando Callantes, brat jednego z dawnych ministrów, prosił pano *Bravo Murillo*, ażeby oświadczył kategorycznie izbie, czyli jest kilku lub nie ma żadnego z szefów dawnej administracyi oskarzonych o nadużycia. P. Bravo Murillo nie chciał się tłumaczyć, izba w uczuciu przyzwoitości nie upierała się przytem, a przeto zajście to nie pociągnęło żadnych skutków za sobą.

Potem przystąpiła izba do dalszej dyskusyi nad izbą obrachunkową; przy odjeździe kuryera trwała jeszcze dyskusya.

W poniedziałek ma izba deputowanych mianować swego pierwszego wice-prezydenta. Kandydatem większości jest markiz de Molins, dawny minister marynarki. PP. Llorent, Esteban, Collantes i Navarro nie przedstawili się za kandydatów. Ministeryum nie forytuje żadnego kandytata.

Słychać, że nowy gabinet ma zamiar przedłożyć senatowi poprawkę ograniczającą peryod upoważnienia, by mieć większą jeszcze gwarancyę, że budżet będzie dyskutowany w ciągu obecnej legislatury.

Mówią, że jenerałowie Pavia i Serrano mają być powołani do objęcia ważnych dowództw.

Papiery idą w górę; 3% c. stały na 34. *(Ind. belge.)*

Francya.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 25. stycznia, 8 godz. wieczór. Izba prawodawcza nie sprzyja nowo-utworzonemu ministeryum, bo nie wierzy w prawdziwe usiłowanie utworzenia ministeryum parlamentarnego. Faucher, Barrot, Billault, Lamartine zaprzeczają, jakoby im robiono propozycye względem utworzenia ministeryum.

W izbie prawodawczej zaproponował p. Demeusseaux bez dalszego skutku, ażeby niekontrasygnowane poselstwo prezydenta uznano za nieważne. Interpelacyę względem utworzenia nowego ministeryum odroczono na poniedziałek. *(Bresl. Ztg.)*

(Odroczenie walki parlamentu z Elysée.)

Paryż, 25. stycznia. Poselstwo prezydenta i utworzenie tymczasowego ministeryum nie usnęły bynajmniej burzy. Przesilenie trwa nieustannie, nieporozumienie nie jest załatwione. Postępowanie tej części większości, która przeszła do opozycyi, mowa tych organów tudzież republikańskich i legitymistycznych dzienników, wszystko to zapowiada nową wyprawę przeciw Elysée, wyprawę, która się podobno nie zakończy tryumfem władzy wykonawczej. Oburzenie przeciwko niej jest bardzo znaczne; nie mniej oburzeni są stronnicy pałacu Elysée przeciw zgromadzeniu narodowemu, a gdyby lewa strona, która teraz nadaje przewagę wszystkim uchwałom zgromadzenia, nie była odroczyła bitwy do poniedziałku, to już dzisiaj byłoby przyszło do gwałtownego starcia się między władzą parlamentarną i wykonawczą.

W skutek bowiem powziętych uchwał w zgromadzeniach różnych frakcyi wstąpił dzisiaj p. Hovyn-Tranchére na trybunę, by interpelować nowych ministrów obecnych w zgromadzeniu. Ministrowie oświadczyli wprawdzie, że chcą natychmiast odpowiedzieć na interpelacyę, ale lewa strona głosowała za odroczeniem interpelacyi na poniedziałek, by uzyskać czasu dla naradzenia się i spowodowała odroczenie walki.

(Wiadomości bieżące z Paryża.)

Paryż, 23. stycznia. Podług doniesienia w Monitorze wieczornym stawiono nawet zbrojny opór ajentom policyjnym podczas odbytej na dniu 21. zrana aresztacyi członków towarzystwa tajnego, przyczem kilku z nich nawet mocno zranieni zostali. Obżałowanych niezamknięto w Conciergerie, lecz w kaźniach więzienia Mazas, gdzie się odbędą indagacye z nimi. Prawie wszyscy przyaresztowani należą do klasy robotników. — Podług dziennika *Pays* rozmawiano w zgromadzeniu narodowem podczas posiedzenia na dniu 22. b. m. o odbytej dniem przedtem długiej konferencyi między panami Thiers, Berryer i Cavaignac. Pytano się wzajemnie, jaki to interes wspólny może zachodzić pomiędzy tymi tryumwirami koalicyi, i jaki to nowy plan wyprawy oni układać mogli. *(Austria.)*

— 24. stycznia. *Bulletin de Paris* donosi: Depesza gubernatora z Cayenne z dnia 16. grudnia przybyła tu dzisiaj zrana do ministeryum marynarki donosi, że w posiadłościach francuskich pojawiła się febra żółta. Wielka liczba wypadków tej choroby dotknęła równie ląd jak i pokłady okrętów, a my ponieśliśmy stratę kilku oficerów i znacznej liczby majtków i żołnierzy. Okręt „Tartare" doznał największej szkody, a jego sztab został znacznie przerzedzony. Spodziewamy się jednak ocalić kapitana.

— Mgła dosyć gęsta pokrywała wczoraj Paryż przez cały dzień. Około godziny 6tej wieczór tak gęstą się stała, że policya widziała się spowodowaną ułatwić komunikacyę po ulicach za pomocą licznych pochodni niesionych przez sierżantów miejskich i lamp umieszczonych na ziemi przy wstępie na mosty i więcej niebezpieczne miejsca. Mimo tych ostrożności trudno było poznać się w okolicy rzeki, a wiele osób zatrzymawszy się na rogu ulic wychodzących na quais nie śmiały przejść przez nie w obawie, aby ich nie uduszono.

Szwajcarya.

(Stan rzeczy w kantonie Berny.)

Berna, 22. stycznia. Kiedy według wszelkich wiadomości przywrócony jest zupełnie spokój w St. Immerthal, i pomału rozpuszczają tam wojsko, wzrasta w naszym Oberland rozjątrzenie. Wzdłuż jeziora Thuner i w całej Simmenthal wznoszą się drzewa wolności. W Thun zażądali naczelnicy partyi konserwacyjnej od urzędowego namiestnika aresztacyi przewodźców radykalnych; ale ten wymagał dowodów, że obżałowani jakowe popełnili przestępstwo, gdyż sam zamiar wzniesienia drzewa wolności nie uważa za dostateczny powód do aresztacyi. Pomówił z radykalistami, i zaniechano tej sprawy. Burzliwe sceny w Interlaken pochodziły głównie z oporu tamtejszej rady gminnej, która nieścięła drzewa wolności natychmiast podczas nabożeństwa, lecz aż do poniedziałku zaczekać chciała. Gdy potem wojsko wkroczyło, mieli radykaliści zgromadzenie, i między deputowanymi ich i komendą wojskową zawarto wyraźną ugodę, że wojsko stosownie do swojego zamiaru wystawione jest tylko do utrzymania porządku i spokoju, nadchodzące osoby cywilne będą niezwłocznie odesłane do domu, a deputowani ludu będą ze swojej strony starać się, aby ludność żadnego zbrojnego oporu niestawiła. Strzał do rządowego namiestnika padł z pewnego domu, gdy tenże stał we drzwiach swojego pomieszkania. Raniono go w udo. Również i w Emmenthal zaczęto wznosić drzewa wolności. Przeciw redaktorom trzech gazet radykalnych wytoczono proces za doniesienie o postępowaniu wojska w St. Immer. Redaktora dziennika *Nation* przyaresztowano za korespondencyę z góry Jura, na której uzasadniono skargę o zdradę stanu. Obawiają się, aby podobny los nie spotkał także rządowego prezydenta seniora Stämpfli. — Znowu zmniejszyła się znacznie liczba politycznych emigrantów w Szwajcaryi, i niewynosi już jak tylko 500 osób, z których około 400 zostaje na listach szwajcarskich, a reszta za złożeniem kaucyi albo prawnych papierów w kantonach są tolerowani. — Rada federacyjna zawiadomiła rząd Berny o doniesieniu federacyjnego komisarza Migy w kantonie Neuenburg, że on przekonał się osobiście na miejscu, iż wszystkie pogłoski o nadciąganiu zbrojnych ludzi i wprowadzaniu broni do St. Immerthal są całkiem bezzasadne. Dla zapobieżenia takim krokom przedsięwziął już rząd Neuenburgski potrzebne środki, co jednak przy zupełnie spokojnem usposobieniu ludności zdaje się być całkiem niepotrzebne. *(O. P. A. Z.)*

Włochy.

(Depesze telegraficzne.)

Turyn, 23. stycznia. W izbach toczą się dalsze debaty nad traktatem z Francyą, względem handlu i własności literackiej; w ostatnim względzie okazuje się zacięty opór. Senat przyjął dwa pierwsze artykuły ustawy o podatkach od budowli bez modyfikacyi. — Względem odczytanej w izbie deputowanych petycyi, ażeby pociągnięto kolej żelazną z Alexandryi aż do rzeki Padu dla połączenia z siecią austryackich kolei żelaznych, przeszła wczoraj izba do pojedynczego porządku dziennego. Mamiani ma objąć katedrę profesora filozofii prawa przy tutejszej wszechnicy.

Liwurna, 21. stycznia. *Raffo*, minister Beja z Tunis, przybył tu dzisiaj.

Niemce.

(Wiadomości potoczne z Mnichowa.)

Mnichów, 22. stycznia. *Augsburgska gazeta* wieczorna donosi: Skoro wojska bawarskie opuszczą Kurhesyę z wyjątkiem 6000 ludzi, powróci tu także komendant drugiego korpusu armii, książę Thurn i Taxis. Podczas teraźniejszej rekrutacyi płacono niektórym zastępcom do pułków pieszych po 700 złr. Policya wydała napowrót dwa skonfiskowane numera dzienników *Punch* i *Eilbote*.

(Obrady drugiej izby badeńskiej nad budżetem.)

Karlsruhe, 22. stycznia. Wczorajsze obrady izby drugiej nad budżetem wojskowym przypomniały nam dość żywo czasy przedrewolucyjne, w których sprawa ta była także prawdziwem jabłkiem niezgody pomiędzy rządem i stanami. Większa część izby okazała i tą razą najwyraźniej, że ani sercem ani rozumem ocenić nie umie interesów stanu wojskowego i przynależnych jego członków.

(Wojska austr. w Lauenburgu. — Wiadomości z Szlezwig-Holsztynu.)

Hamburg, 21. stycznia. Cały Lauenburg jest zajęty przez wojska. Austryaccy strzelcy cesarscy są już dziś pod Wendorf o pół mili od Bergedorf, kawalerya (i część artyleryi) pod Schwarzenbeck; reszta zaś dział stała w wąwozie pod Büchen. — Dalej dowiadujemy się, że Austryacy a wkrótce także i Prusacy (którzy są jeszcze w Meklenburgskiem) poobsadzają wszystkie bramy i niektóre strażnice tutejsze. Jutro ma wyjść proklamacya senatu tycząca się kwaterunków nowych. Żołnierzy szlezwig-holsztyńskich jest tutaj bez liku, lecz zachowują się dotychczas bardzo przyzwoicie. — W Altonie pozamawiała dziś tycząca się komisya podwójne kwatery dla niespodzianego napływu wojska.

Już to poniekąd jest rzeczą pewną, że do 28go b. m. najdalej rozpocznie już czynność swoją nowe interymalne namiestnictwo dla Holsztynu. Pod kierunkiem obudwu komisarzy związkowych pp. v. Thümen i v. Mensdorff-Pouilly, i duńskiego komisarza hrabi Reventlow-Criminil, którzy są członkami namiestnictwa, poruczona zostanie administracya kraju złożonemu z pięciu członków rządowi, do którego ma należyć także szambelan baron Heintze z Bordesholmu, naradzający się już od dwóch dni z komisarzami związkowymi. *(Aus.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 25. stycznia.)

Metal. austr. 5% — 73; 4½% —. Akcye bank. 1070. Sardyńskie 33¾. Hyszpańskie 3% — 33⁹⁄₁₆. Polskie 300 — —.; 500 — 81⅝.

Prusy.

(Depesza telegraficzna.)

Raciborz, 28. stycznia 1851, 9 godz. 36 minut przed południem. Według nadesłanej tu wiadomości nie połączy się tu pociąg wiedeński dla złamania osi na kolei północnej. — Pociąg do Wrocławia a resp. Berlina odejdzie więc ztąd nie czekając na wiedeński. *(Bres. Ztg.)*

(Kurs giełdy berlińskiej z 27. stycznia.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 106¼. Oblig. długu państwa 84⅜. Akcye bank. 96¼ L. Polskie listy zastaw. 94. Polskie 500 — 81¼; 300 — 141¾. Frydrychsdory 13¹⁄₁₂. Inne złoto za 5 tal. 7⅚. Austryackie banknoty —.

Szwecya.

(Odrzucony projekt zmiany reprezentacyi. — Jeden tylko minister wystąpił z gabinetu.)

Sztokholm, 16. stycznia. Odkąd stany państwa odrzuciły zaproponowaną zmianę reprezentacyi, rozeszła się między publicznością pogłoska o mającej nastąpić zmianie w ministeryum w skutek zupełnego upadku propozycyi ministeryalnej. Pogłoska ta nie potwierdziła się jednak dotychczas; nastąpiła tylko częściowa modyfikacya: radzca państwa Sandströmer jeden z znajznakomitszych członków gabinetu i właściwy twórca propozycyi reprezentacyjnej prosił o dymisyę z rady państwa, a król Jego Mość mianował go d. 7. b. m. cywilnym gubernatorem *(Landschöfding)* prowincyi Skaraborg w zachodniej Gotlandyi. Przyczyna odrzucenia wspomnionej propo-

zycyi reprezentacyjnej zasadza się na poważaniu, jakiem lud szwedzki przejęty jest ku swym odwiecznym instytucyom. Wprawdzie od lat kilku została ta główna podstawa egzystencyi państwa naszego zachwiana skrzętnem usiłowaniem żurnalistów i mowców publicznych, a gadanina o tak zwanem zbutwieniu naszej reprezentacyi narodowej tak powszechnie się rozszérzyła, nietylko w stolicy, ale i w prowincyach, że nawet rząd dla zasięgnienia pewności o rzeczywistem zdaniu kraju, widział się spowodowanym zaproponować opartą na powszechnem prawie wyborów konstytucyę reprezentacyjną. To nastąpiło w r. 1848. Propozycyę tę przyjęła natenczas większość stanów państwa, ale według ustawy kardynalnej musiano czekać aż do przyszłego sejmu, nim ją ostatecznie przyjęto. Tu dopiero okazała się mądrość tego postanowienia w sposób najjawniejszy, bo większą część dawnych deputowanych szczególnie ze stanu chłopów wykluczono przy obecnych wyborach, a w ich miejsce obrano zupełnie innych, którym komitenci polecili, ażeby nie przyzwalali na zaproponowaną zmianę reprezentacyi. Tak tedy nie tylko przeważająca większość uprzywilejowanych stanów szlachty i duchowieństwa, ale także i chłopi (większością 87 głosów przeciw 18 — przewaga głosów niepraktykowana w stanie chłopów od lat 40) odrzucili zaproponowaną zmianę. Ten rezultat jest tem więcej zadziwiający, że liberalne dzienniki mianowicie *Aftonbladet* broniły z wielką gorliwością propozycyi królewskiej i zalecały ją do przyjęcia. Oto dowód najoczywistszy, że zasada powszechnego prawa wyborów nie znalazła sympatyi u znacznej większości narodu szwedzkiego. Wśród tych obrad sejmowych panowała zupełna spokojność na wszystkich punktach kraju.

Księstwa Naddunajskie.

(Wspaniałomyślny dar Jego Mości Cesarza Austryi dla kościoła katolickiego w Ibraila.)

Zostający pod opieką rządu austryackiego kościół katolicki na Wołoszczyźnie zaszczycony został teraz nowym dowodem wspaniałomyślności najdostojniejszego opiekuna swego, albowiem postanowieniem z 3go listopada 1850 przyznaczył Jego Mość Cesarz Austryi dla ubogiego kościoła w Ibraila na najpotrzebniejsze rzeczy kwotę 200 zr. a dla tamtejszego misyonarza na trzy lata roczny zasiłek w kwocie 100 zr. m. k. *(Austr.)*

Turcya.

(Wiadomości z Konstantynopola.)

Do litografowanej *korespondencyi austryackiej* piszą z Konstantynopola pod dniem 14. stycznia: Dziś obchodzono festyn urodzin proroka z zwyczajną okazałością. Salwy artyleryi grzmiały nim jeszcze świtać zaczęło. W nocy były oświetlone meczety, budowle publiczne i hotele najznakomitszych urzędników. Jego ces. Mość Sułtan udał się w paradnym ubiorze w towarzystwie wielkiego wezyra Reszyd-Baszy, otoczony domowymi oficerami, ministrami, najcelniejszymi członkami ulemów i w licznem gronie oficerów wojska lądowego i marynarki do meczetu sułtana Achmeda, gdzie był obecnym przy odczytaniu hystoryi życia proroka Mahometa. — Ostatniego tygodnia przybył pan Haymerle do Konstantynopola objąć posadę członka przy c. k. austryackiej internuncyaturze. — Dowiadujemy się z Bukaresztu pod dniem 3. stycznia, że posiedzenia dywanu będą w krótce zamknięte, a przynajmniej odroczone, i że jenerał Hasford, naczelny komendant wojska rosyjskiego, odjechał do Krajowy dla spędzenia tam świąt Bożego Narodzenia i Nowego roku. — Z rozkazu porty pozamykano kilka domów do gry tak w Pera jak w Gałaczu, gdzie bardzo ażardownie grano i padały liczne ofiary tej namiętności. W skutek tego wydał turecki rząd datowane pod dniem 5 saffer 1267 do poselstw europejskich memorandum, którem w życzliwych wyrazach zawiadamia je o tym postępku swoim. — *Journal de Constantinople* poświęcił dziełu pana Valmy, byłego deputowanego Francyi, wielką uwagę. Ocenienie tego dzieła zabrało już kilka numerów tego półurzędowego dziennika. Napis tego dzieła jest: „*Réformes de l'empire ottoman, leur influence sur les progres de la civilisation et le maintien de l'equilibre européen.*" Pan Valmy zwraca w niem szczególniejszą uwagę na tolerancyę Turków i dowodzi, że chrześciaństwo zaledwo jest tak tolerujące jak mahomedanizm. — Rządowa gazeta turecka ogłosiła instrukcye wydane dla nowomianowanych inspektorów Anatolii i Rumelii Ismet Baszy, tudzież Sami Baszy. Sądzą powszechnie, że rząd uznał za rzecz potrzebną podawać do wiadomości publicznej polecenia dla niektórych urzędników publicznych. Rząd turecki spodziewa się w ten sposób zaprowadzić pewien rodzaj kontroli dla zapobieżenia arbitralnościom, jakich sobie urzędnicy tureccy tak często pozwalali.

(Wiadomości z Bośnii.)

Przez Zagrabie doszły do dziennika *Oestr. lith. Corr.* z wewnątrz Bośnii następujące doniesienia, uzupełniające po części dawniejsze doniesienia telegraficzne: W Banialuce zamyśla Omer Basza zakwaterować niejaką część swego wojska i przezimować tamże. Z tego powodu wydał do najmajętniejszego spahira Alibeg Gyinicz rozkaz postarać się, aby wyszukał 601 domów, w którychby wojsko pomieścić można, i żeby podostatkiem chleba i furażu dostarczył. Niekontenci z tego rozkazu Turcy Kraińscy zamyślają pod dowództwem Ali Kedicz, Kadia Kapicz, Barjattar Reggicz, Dizdar z Wranegracza i Alaga Katicz zgromadzić w Kasyn gotowych do powstania Turków Kraińskich, podstąpić pod Pridor, i tem bardziej przeszkodzić zamierzonemu kwaterunkowi w Banialuce, ileże Alibeg Gyinio oznajmił temu miastu na odebrany dalszy rozkaz od Omera Baszy, że każdy dom turecki zapłaci oprócz tego 15 cwancygierów jako nadzwyczajną karę za opór, który przeciw jego wojsku stawić zamyślał. — Jakoż dnia 15. b. m. odbyło się w Kasyn zgromadzenie Turków Kraińskich, a lubo od naczelników buntu wyszedł rozkaz, że z każdego tureckiego domu ma się stawić do Kasyn zdatny do broni człowiek, jednak przybyło tam zaledwie 1000 ludzi, gdyż przywiązani z razu do buntowników Turcy z Majdan i z okolic pobliskich, nie opierają się już władzy Omera Baszy, lecz chcą z nim pierwej umówić się, aby od kwaterunku w Banialuce i od zadyktowanej pieniężnej kary odstąpił. — W Wakup i Warczar rekwirowano już 2000 półmacków jęczmienia dla armii Omera Baszy, z tego powodu naczelnicy powstańców roznieśli pomiędzy Turkami po tej stronie Unna pogłoskę, że tamtejsi mieszkańcy będą musieli więcej niż w trójnasób tej kontrybucyi dostawić, a prócz tego każdy turecki dom zapłaci 100 cwancygierów, jeżeli nieprzeszkodzi namienionemu kwaterunkowi wojska w Banialuce. W taki sposób wprowadzają buntownicy w błąd Turków i podniecają ich do powstania, gdyż nie mogą inaczej powiększyć swoje siły, jak tylko rozgłaszając, że Omer Basza jest tyranem. Jednakże nawet ta rozsiana wieść nieznajduje już wiary, bo tylko pojedyńczo ściągają się Turcy do Kasyn, zachowują się tam spokojnie, a jak opowiadają dobrze myślący, większa część z nich chce się wstrzymać od nowego powstania przeciw Omerowi Baszy, dlatego zapewne wkrótce rozejdą się do domu.

Wschodnie Indye i Chiny.

(Wiadomości otrzymane pocztą zamorską w Tryeście.)

Tryest, 11. stycznia. Parostatek prostej linii między Alexandryą i Tryestem przywiózł nam wiadomości poczty zamorskiej — a mianowicie z Bombay aż do 17. grud., a z Victoria (Hongkong) do 28. listop. Jeneralny gubernator lord Dalhousie był jeszcze w podróży inspekcyjnej i miał się zjechać z Gulab-Singem w Wuzirabad nad rzeką Tschinal. — Sir Charles Napier (d. 13. listop. w Ludianah) chciał się udać do Firospur na ostateczny punkt prezydencyi i tam na wieść o przybyciu następcy swego złożyć natychmiast dowództwo i opuścić Indye. — Oczekują tu z niecierpliwością jego pisma pożegnawczego; niektórzy sądzą jednak, że nie będzie się zapuszczać w rozbiór motywów swego ustąpienia. — Sir William Gomm przybył 6. grud. do Calcutty i złożył przysięgę jako naczelny dowódzca. Pierwszy rozkaz dzienny ma wyjść od niego w Simli. — Napier miał zamiar udać się d. 3. stycznia do Bombay, zjechać się tam z Sir Johnem Grey, a potem odpłynąć do Anglii. Sąd wojenny pod jego naczelnictwem skasował 15 oficerów armii bengalskiej, 5 oddalił, 7 zdegradował, 5 zasuspendował, 3 uwolnił, a to wszystko w przeciągu 1 ½ roku. Atoli ta surowość pana Napier była aż zanadto uzasadnioną, bo według angielskich i indoangielskich dzienników wkradła się była okropna niemoralność między oficerów armii indyjskiej. — Pod Barnowem napadli Wusirysy mieszkający pod Kohatem na forpoczty angielskie, ale odparto ich ze stratą 14 ludzi. — Sir J. Jeejebhoy, wyniesiony przez Królowę Wiktoryę do stanu rycerskiego bogaty kupiec perski w Bombay ma zamiar założyć ochronę małych dzieci. Kosztem 1500 funt. zaprowadził już zakład dla położnic. — Miasto Mulmain zostało d. 23. listop. przez okropną explozyę prawie zupełnie zniszczone. Dwieście beczek prochu miało się przypadkiem zapalić. — Angielski rezydent w Hyderabad oświadczył Nizamowi, że, jeżeli w dniu oznaczonym nie zapłaci długu swego kompanii indyjskiej, stosunki przyjaźni będą nieochybnie zerwane. — Sir Berkeley, naczelny dowódzca w Madras przybył d. 7. listop. do Hyderabad. Także wojsko wyruszyło za nim w tę stronę, ale w tem wszystkiem upatrywano tylko groźbę. Pana Berkeley przyjmowano wszędzie jak najuprzejmiej; a w Shum-Sabad wyprawili synowie Shums-ul-Omry bankiet na cześć jego. — Prace około kolei żelaznej w Calcutta zostały przerwane dla nieprzezwyciężonych trudności terenu. Linie do Bombay zaczęto już dalej prowadzić pod Sion Marsh. — P. Knight puścił się d. 25. listop. balonem z Calkutty, balon zapalił się w wysokości jednej mili angielskiej a p. Knight spadł na ziemię, ale — cudem tylko — wcale się nieuszkodził. — Bula papiezka wywołała senzacye także w Indyach, gdzie kościół chrześciański, a mianowicie katolicki jest na różne sekty podzielony. — Insurgenci chyńscy wydali proklamacyę, w której roszczą sobie prawo zabierania wszystko co tylko znajdą, równie jak rząd pobiera pieniądze. Dwiestu ludzi wojsk cesarskich zwabili do wąwozu między Tsingynen i Yingtch i tam ich zniszczyli. Pod Kanton ściągnięto wojska chyńskie, a Lin-Tsih-Sii objął dowództwo nad niemi. — Rozbicie portugalskiej fregaty „*Donna Maria*" zostało spowodowane przez jednego z kanonierów z zemsty przeciw kapitanowi.

Rzecz domowa.

Protokół

trzydziestego szóstego posiedzenia Wydziału miejskiego stołecznego miasta Lwowa dnia 16. stycznia 1851.

Przewodniczący: W. Karol Höpflingen-Bergendorf, c. k. radzca gubernialny.

Sekretarz: L. Roszkiewicz.

Obecnych członków wydziału 61.

Początek posiedzenia o 5. godz. wieczór.

Po odczytaniu protokołu posiedzenia z dnia 2. stycznia r. b. nieodmiennie przyjętego zdano wydziałowi sprawę z *odbudowania*

spalonego budynku ratuszowego i przedłożono z porządku dziennego wniosek *o przyozdobieniu wielkiej sali w ratuszu*, jak następuje:

Referent radzca mag. Teodorowicz.

1) Odbudowanie gmachu ratuszowego z wieżą pogorzałego w dniu 2ga listopada 1848, już ukończono, wyjąwszy jeszcze niektóre ozdoby — koszta odbudowania wynoszą dotychczas 99,000 złr. m. k. Opinia publiczna zgadza się w tem, że ratusz obecnie piękniejszy jest, niż był wprzódy.

Są wprawdzie niektóre przedmioty jeszcze do załatwienia; i tak w trójkącie frontu południowego umieszczony będzie herb miasta Lwowa z cynku lany, poczęści wyzłacany. Pomyślano też o przyozdobieniu pięciu wklęsłych pól na ryzalicie pod owym trójkątem nad wielkiemi oknami, czem się osobna komisya zajmuje. — Na około gmachu ratuszowego położony będzie na wiosnę trotoar ośm stóp szeroki — z płyt trembowelskich, jak to już na południowej stronie zaczęto. Na wieży przyrządzić mają jeszcze dwoje żelaznych drzwi, jedne na kurytarz trzeciego piętra, drugie na dach wiodące, następnie podłogę z desek sosnowych na strychu ratusza i na szczycie wieży. — Schody z poręczami i ubikacyja dla straży ogniowej już są gotowe, jednakże straż ogniową z najętej wieży instytutu stauropigiańskiego jeszcze przenieść niemożna, albowiem zegara niema, zaś dzwony przyprawić, aby na nich godziny sygnalizować, znaczyłoby wieżę zeszpecić; przyrządzenie takowe na dzwonach już osadzonych sprawiłoby wielkie koszta.

Co się tycze zegara — uprzywilejowany mistrz wieżowych zegarów w Hietzing pod Wiedniem, imieniem Wilhelm Stiehl obowiązał się kontraktem za sumę 1158 złr. m. k. kołoskład zegara do 30. kwietnia 1850 kosztem miasta dostawić, i dla osadzenia onego i uregulowania do Lwowa przybyć. Na podróż zapewniono mu pauschale 250 złr. m. k. Na rachunek swej należytości otrzymał przedpłatę 500 złr. Po opłynieniu terminu, po bezskutecznem wstawieniu się osobistem obyw. p. Franke, na kilkakrotne napomnienia magistratu — prosił Stiehl o przedłużenie terminu do 15go grudnia 1850, a gdy i w tym terminie się nieuiścił, prosił o dalszą cierpliwość do 1. marca 1851 tłumacząc się, że zdatnych czeladników postradał. — W skutek uchwały sekcyi budowniczej proszono w sądzie okręgowym w Hietzing o prenotacyę ku zabezpieczeniu praw z kontraktu wypływających, tudzież zaliczonej przedpłaty 500 złr. m. k. na realności Stiehla położonej w Speising. Ta prenotacya pozwolona. Podano o sześciomiesięczną delacyę do wytoczenia pozwu ową prenotacyę usprawiedliwiającego, z tytułu, iż wszystkie szkody ze zwłoki wynikające dotąd obliczone być nie mogą. Na tę delacyę zezwolono bez wysłuchania przeciwnej strony. Stiehlowi magistrat ubolewanie wyraził, iż zaufania nadużył, albowiem zawiódł miasto w słusznem oczekiwaniu; zagrożono mu oraz obstalowaniem zegara na jego koszta i niebezpieczeństwo u innego przedsiębiercy, jeżliby do 1go marca r. b. zegara niedostawił. — Dyrekcyę c. k. politechnicznego instytutu w Wiedniu, która pana Stiehla rekomendowała, i miasto w tym przedmiocie czynnie wspierać przyrzekła, wezwano powtórnie, aby profesora pana Stampfer wysłać raczyła do Hietzing, dla naocznego przekonania się, czyli ten zegar robić zaczęto, jak daleco robota postąpiła, i jakie są przezkody do ukończenia dzieła? Członek wydziału miejskiego p. Goldbaum przekonawszy się osobiście doniósł, iż kołoskład zegara 20. lutego r. b. z Wiednia wywiezionym będzie, a rzeczony zegarmistrz do osadzenia zegara z początkiem marca r. b. zjedzie do Lwowa.

Gdy zegar na wieży osadzony i uregulowany będzie, gdy po po raz pierwszy godzinę uderzy, wówczas kamień węgielny odbudowania w oknie wieży na wschodniej stronie już wstawiony krótkim i treściwym opisem z powodu restauracyi ratusza opatrzony na wieczną pamięć cicho i bez okazałości zamurowanym będzie.

Pozostaje jeszcze najgłówniejsza wewnątrz gmachu ratuszowego restauracya *wielkiej sali*. — Przed marcem 1848 r. była ta sala przeznaczona na nadzwyczajne uroczystości. Koszta dekoracyi wynosiły 33000 złr. m. k. Była ona właściwie poświęcona widokowi, jako uwagi godna osobliwość stolicy. Lecz teraz, gdy rada gminna w niej posiedzenia publiczne odbywać będzie, przyozdobienie owej sali ma być więcej pojedyncze i tak urządzone, ażeby była odpowiedną swemu celowi.

Chodzi więc o zasadę, która za skazówkę postępowania służyć ma, to jest:

a) czyli wykwintność, przepych i bogactwo w przyozdobieniu i umeblowaniu tej sali celować mają, lub czyli skromnie lecz gustownie wszelako odpowiednie celowi ma być urządzoną?

b) Jaka suma na to przeznaczoną być może? 8. lutego 1849 preliminowano przez mężów zaufania na odbudowanie ratusza z wieżą 103,000 złr. m. k., zaś na odbudowanie sali 5000 złr. m. k. W budżecie na rok 1851 przyjęto na odbudowanie owej sali 10,000 złr. m. k. Podłogę akordowano sążeń kwadr. o 9 taflach po 16 złr. m. k., objętość sali wynosi około 70 sążni kwadr. co uczyni 1120 złr. m. k. Dekoracya sali stanowić będzie przedmiot osobnego rachunku z kategoryi dotacyi na odbudowanie ratusza.

Magistrat jest tego zdania, żeby tę salę *skromnie jednakże gustownie* w sposób przeznaczeniu odpowiadający urządzić i przyozdobić tak, by koszta sumę 10,000 złr. m. k. nieprzewyższały.

Sekcya budownicza zgadza się w zasadzie z wnioskiem magistratu z tą jednakże odmianą, ażeby w razie, gdyby ta suma dostarczająca niebyła, wolno postąpić do 15,000 złr. m. k. — Od postanowienia i zasady, którą wydział orzecze, zależyć będzie zrobienie rysunków i kosztorysów. Przedłożono dwa plany przez budowniczego p. Schmidt zrobione, o których tenże nadmienił, że dekoracya sali podług wzoru z pilastrami 14—15000 złr., zaś podług wzoru z kolumnami 17—18,000 złr. m. k. kosztować będzie.

Po wysłuchaniu tego sprawozdania, z którego ustęp o zegarze, okazujący zawiedzione oczekiwanie tej stolicy, zgromadzenie z słusznem ubolewaniem przyjęło; — w następstwie po odbytej dyskusyi, co się tycze udekorowania sali, uchwalono według zdania Magistratu, salę ozdobić nieprzesadnie w granicach, aby koszta przyozdobienia i urządzenia sumę 10,000 złr. m. k. nieprzenosiły, i wybrano komisyę złożoną z członków: księcia Sapiehy, hrabi Lewickiego, Dra. Czajkowskiego, Franciszka Adamskiego, Dra. Malinowskiego i budowniczego p. Schmidt, która wraz z przełożonym wydziału najstosowniejszy plan wybierze, i takowy sekcyi budowniczej do wykonania wręczy. Ta komisya ma oraz oznaczyć wielkość mającego się zamówić obrazu osoby Jego c. k. Mości najjaśniejszego Cesarza i Króla dla umieszczenia w owej sali.

(Dokończenie nastąpi.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe Lwowskie z 31. stycznia.)

Lwów. Na naszym dzisiejszym targu sprzedawano korzec pszenicy po 19r. 30k.; żyta 6r. 10k.; jęczmienia 10r. 30k.; owsa 6r. 52k.; hreczki 11r. 15k.; grochu 18r.; cetnar siana kosztował 3r. 41k.; okłotów 2r. 55k.; — za sąg drzewa bukowego płacono 28r. 45k., sosnowego 23r.; — za kwartę wódki przedniej 1r. 7k. i za korzec ziemniaków 6r. 25k. w. w.

(Ceny targowe w Tarnowie.)

Tarnów, 16. stycznia. Na naszych targach z dnia 2., 7. 10. i 14. bieżącego miesiąca płacono w przecięciu za korzec pszenicy 16r. 20k.; żyta 13r. 50k.; jęczmienia 10r.; owsa 7r. 55k.; grochu 12r. 34k.; prosa 8r. 20k.; hreczki 6r. 10k.; ziemniaków 5r. — Cetnar siana sprzedawano po 4r. 30k.; okłotów 1r. 51k. — Funt mięsa wołowego po 15k. — Sąg drzewa twardego kosztował 22r. 51k., miękkiego 15r. 21k. w. w.

Kurs lwowski,

Dnia 1. lutego.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. k.	5	51	5	55
Dukat cesarski	„ „	5	53	5	58
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	14	10	17
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	59	2	—
Talar pruski	„ „	1	52	1	54
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	29	1	30
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	91	10	91	35

(Kurs wekslowy wiedeński z 29. stycznia.)

Amsterdam 180l. 2. m. Augsburg 131 p. uso. Frankfurt 130½ l. 3. m. Genua 150½ p. 2. m. Hamburg 193 l. 2. m. Liworno 125¼ p. 2. m. Londyn 12.43 l. 2. m. Marsylia 153½ l. 2. m. Paryż 153½ l. 2. m. Bukareszt 215. Konstantynopol —. Agio duk. ces. 33½.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 31. stycznia.

Hr. Krosnowski Wicenty, z Zagrobeli. — PP. Zawadzki Józef, z Tarnopola. — Miecewski Edward, z Tuczempów. — Hausner Otto, z Brodów. — Sikorski Seweryn, z Manasterca.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 31. stycznia.

Hr. Lanckoroński Jan, do Poddubiec. — PP. Brunicki Julian, do Podhorca. — Antoniewicz Wiceniy, do Skwarzawy. — Zakrzewski Adolf, do Czołhan. — Jaruntowski Antoni, do Jabłonki.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 31. stycznia.

Pora	Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zr.	28″ 0‴ 0⁗	— 5°	+ 1°	połud.-wschodni	pochm.
2 god. zr.	27 11 10	+ 1	— 5,5°	„ „	pogod. ☉
10 g. w.	27 10 10	— 5,5°		cicho	„

Dnia 1. lutego o godz. 6 zrana — 7°; o godz. 7½ — 6°.

T E A T R.

Dziś: przedstawienie niem.: **„Der Dumme hat's Glück“ i Das Wiener Elisium im Carneval 1851.“**

W Poniedziałek: na dochód ubogich, opera niem.: **„Martha.“** Panna Rise z grzeczności tańczyć będzie *„Pas de trois.“*

Do dzisiejszej Gazety dołączony jest Dodatek Tygodniowy Nr. 5.

Główny Redaktor **M. Srzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. drukarni rządowej.